

Goed klimaatnieuws van Nobelprijswinnaar Natuurkunde is niet welkom

Posted on 26 augustus 2023 by Maarten van Andel

Hoe zou het zijn als een Nobelprijswinnaar in de Natuurkunde concludeert dat klimaatverandering geen extreem weer veroorzaakt, en dat er geen werkelijke klimaatcrisis is? Ik zou als journalist dergelijk spectaculair en hoopgevend nieuws met grote koppen op alle voorpagina's zetten. Ik zou mijn beste onderzoeksteam erop af sturen, om met uitgebreide interviews en diepgravend onderzoek te achterhalen hoe die Nobelprijswinnaar tot deze spectaculaire uitspraken is gekomen.

Ik zou als natuurwetenschapper branden van nieuwsgierigheid om te weten op welke metingen, berekeningen en analyses mijn beroemde vakbroeder zijn controversiële conclusies heeft gebaseerd. Ik zou zijn onderzoek en publicaties uitgebreid doorspitten, om na te gaan of die conclusies al dan niet kloppen.

Pseudowetenschap

De eerste zin hierboven is echt gebeurd, de rest niet. John Clauser won in 2022 de Nobelprijs in Natuurkunde. Hij zei afgelopen juni in zijn openingsspeech op de Quantum Korea-conferentie dat klimaatverandering geen extreem weer veroorzaakt en dat er geen werkelijke klimaatcrisis is. Hij deed dat in de context van het gevaar van pseudowetenschap.

Pseudowetenschap is het op niet wetenschappelijke wijze trekken van conclusies, zonder voldoende nauwkeurige metingen en analyses, en zonder voldoende aandacht voor afwijkende observaties en mogelijkheden. Pseudowetenschap kenmerkt zich vaak door vooringenomenheid ten aanzien van bepaalde conclusies, en het vergaren van zoveel mogelijk aanwijzingen die die conclusies staven.

John Clauser deed zijn opmerkelijke uitspraken tevens in de context van inspiratie voor jonge onderzoekers, met de oproep om alert te zijn op pseudowetenschap bij anderen en bij zichzelf. Ik heb als jonge onderzoeker in de scheikunde geleerd dat wetenschap alleen vooruit kan komen door voortdurende twijfel aan gangbare theorieën, en door aandacht te besteden aan observaties die die theorieën zouden kunnen ontkrachten. Ik heb dat geleerd aan de hand van het werk van Karl Popper, een van de grootste wetenschapsfilosofen van de 20^e eeuw.

Nobelprijswinnaars weten dit, praktiseren dit en dragen het uit. Daarom kunnen ze vernieuwend onderzoek doen en wetenschappelijke doorbraken realiseren. Wilhelm Röntgen, Marie Curie, Heike Kamerlingh Onnes, Max Planck, Albert Einstein, Simon van der Meer, Martinus Veltman en Gerard 't Hooft legden zich niet neer bij gangbare theorieën, maar zochten met lef naar tegenvoorbeelden en alternatieven en ontdekten die. Zij beseften met Karl Popper dat heel veel ondersteunende gegevens en grote wetenschappelijke consensus geen garantie voor de waarheid zijn.

Geen krantenkoppen, geen commentaren

John Clauser beseft dit ook, komt met tegengeluiden en zaait twijfel. Dat is zijn taak en verantwoordelijkheid als topwetenschapper. Ik heb echter geen enkele krantenkop over John Clauser gezien. Ik heb niets over hem gehoord in nieuws- en actualiteitenprogramma's. Ik heb niets vernomen van meteorologen en

klimatologen, of van universiteiten en hogescholen.

Dat is wel beschouwd nog veel opmerkelijker dan wat John Clauser feitelijk heeft gezegd. Ik weet niet waarom hij het heeft gezegd, en ik weet niet in hoeverre het klopt. Ik weet wel dat hij het heeft gezegd op een prominent wetenschappelijk podium, ten overstaan van prominente vakbroeders en wereldpers.

Gevaarlijke tunnelvisie van de macht

Ik kan helaas niet eigenhandig achterhalen waarop hij zijn buitengewoon hoopgevende uitspraken heeft gebaseerd. Ik reken daarom op kritische onderzoeksjournalisten en wetenschappers om dat zonder vooringenomenheid uit te pluizen. Dit is toch bij uitstek iets waarvan letterlijk de hele wereld zou willen weten of het wel of niet waar is. Dat is hoe dan ook van eminent belang voor de natuur, de mensen, de samenleving en de politiek. Het is cruciaal voor ons klimaat- en energiebeleid van de komende decennia, en voor de mate waarin we klimaatverandering en de risico's daarvan moeten bestrijden.

In plaats daarvan blijft het oorverdovend stil. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft een optreden van John Clauser in juli zelfs geschrappt. In plaats van hem een podium te bieden en hem zo nodig aan de tand te voelen over zijn tegendraadse uitspraken, kiest de wereld en de macht voor afwijzen en negeren. Dat vind ik angstaanjagend dogmatisch, onwetenschappelijk en onverantwoordelijk. Het getuigt van een gevaarlijke tunnelvisie bij degenen die bepalen hoe de wereld reilt en zeilt.

Voor mijn part heeft John Clauser het mis. Maar dat moeten we toch beslist verifiëren, met een open attitude, rekening houdend met alle mogelijkheden. Clauser is geen wappie die maar wat roept. Hij weet wat hoogwaardige wetenschap inhoudt, en hij heeft een reputatie te verliezen. Het lijkt wel alsof we bevreesd zijn dat hij misschien gelijk heeft. Dat zou veel theorieën, onderzoeken, conclusies, beleidsmaatregelen en reputaties omver kegele. Het zou miljarden subsidiestromen voor biomassa, windmolens, waterstof, elektrische auto's en in feite de hele Green Deal doen opdrogen.

Het zou machtige leiders zoals Joe Biden, António Guterres, Kristalina Georgieva, Ursula Von der Leyen, Frans Timmermans en Rob Jetten in verlegenheid brengen. Dat is niet iets wat ik ze gun of waar ik leedvermaak bij zou hebben, het is wel iets

wat erbij hoort als je leider bent. Sterker nog, grote leiders kunnen incasseren, accepteren een nederlaag, komen daar sterker uit en verwerven zo hernieuwd aanzien en invloed.

Media verzaken hun plicht

Vooralsnog gaan onze machtige leiders dergelijke confrontaties uit de weg. Zij negeren of boycotten wetenschappelijke tegengeluiden over biomassa, waterstof, extreem weer en klimaatcrisis, zelfs als die van een Nobelprijswinnaar komen. Dat is hoe dan ook slecht nieuws voor de natuur en de mensheid. Het is de antithese van innovatie en vooruitgang naar een mooiere en schonere wereld.

Het baart mij ook zorgen dat de meeste media geen interesse blijken te hebben. Als prominente journalisten – de spreekwoordelijke luizen in de pels van de macht – machthebbers, wetenschappers, meteorologen en klimatologen gaan doorzagen op dit onderwerp kan het niet genegeerd worden. Dan moeten mensen met wetenschappelijke en politieke invloed er wel aandacht aan besteden, en dan kunnen we er ook objectief achter komen in hoeverre John Clauser gelijk heeft. Tot die tijd blijven we in een mistige bubbel van gevestigde overtuigingen hangen, en komen we geen steek verder.

[Maarten van Andel](#) ontdekt de 'energietransitie' in Wynia's Week van mythes, hypes en nepnieuws.

Wynia's Week is er twee keer per week, 104 keer per jaar. Wynia's Week ontzenuwt wat anderen laten liggen. De betalende lezers, kijkers en luisteraars maken dat mogelijk. [Bent u al donateur?](#) Hartelijk dank!